

nder het volk angelies. Maar ebruiken, dat hrijft, de con- Hieruit volgt, ijn, zoodat ze r slechts hun dat zij haar ook zij niet, ien, door eenig al hun zonden igen list daar- i voor zoover s, om een vol- rkrijgen. Deze ler kerk niet men en krach- at hun dienst er bijgeloovig-

niet geboden dat, wanneer samenstelling Dit hopen wij D. KRAAN.

IV, 12: zie ook

penningen, indien dat niet een kaars, is, en zoekt naar- Lukas 15:8

le te bezinnen ewogen heeft iing te zoeken, n het niet ge- de gelijkenis at; daar gaat lde schaaft te zal omkomen. i het evenmin lgende gelijke- e uitziet naar

die huisvrouw ngen heeft is der ideeën dan Zij heeft ge- chzelve. Niet het haar, maar oor haarzelve reeds had ze het gezin; en te er alles op bestemde doel. genbelang, dat

deze beweeg- d Gods in het nderdaad geeft ogst en edelst

eloren zondaar in dat zoeken id. In de ge- p en van den van den zon- penning gaat s het hoogste, e tot het ver- den zondaar te maken aan ing waarmede le mensch zou zijn doel niet aligheid, maar ijs Scheppers h in dat beeld e bestemming Heere gelden. gste zoekt en weer aan zijn oel weer vinde Gods. Vandaar n goed getrof- t een geldstuk ven. Het heeft t; die het voor om in deze ge- le vrouw haar unt van belang

rgete.

ot zijn eeuwige tkend te wor- Gods, waarvan ummen dat na- it gaat de be- verlost is ten zjus Gods te

vertoonen en de deugden te verkondigen Desgenen die hem getrokken heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht, — dáartoe heeft de Heere Zijn hand uitgestrekt en hem uit het stof der wereld weggenomen.

Dat dan de Christen dagelijks zich aan dat doel dienstbaar stelle. Dat hij zich immer voorhoude, waartoe hem de Heere in genade heeft aangezien, opdat hij daaruit den heiligen drang ontleene niet voor zichzelf, maar alleen voor zijn God te leven. Dan mag hij zich daaruit ook vertroosten in tijden van kleingeloof en twijfeling aangaande de hem geschonken genade. Zoo hij de eere zijns Gods liefheeft, en in zijn hart de keuze en de lust leeft, om den Heere te dienen, dan mag hij hieruit weten dat God hem gezocht heeft en gevonden en gebracht op den weg zijner heilige bestemming. In de richting van zijn hart naar dat Godverheerlijkend doel draagt hij het kenmerk van de herschepping door den Heiligen Geest.

Maar dan mag ook, op grond van deze gedachte, elk mensch zijn waarde beseffen. Niet zijn waarde in zichzelf, maar zijn waarde voor God. Zooals die penning waarde had voor die vrouw, wijl ze hem voor zich gebruiken kon, zoo heeft elk mensch hooge waarde voor God; want Hij kan dien mensch herscheppen tot Zijn beeld en hem aan zijn verheerlijking dienstbaar maken.

Het moge ons opwekken in dagen van inzinking; als we moedeloos van het strijden en verliezen, en dof van teleurstelling, niet meer bidden en niet meer hopen, en, met het hoofd in de handen, meenen, dat er niets meer aan ons gelegen is, — dan bedenke ons hart van hoeveel waarde God ons nog acht, ook in onze ellende; dat, als niemand meer om ons geeft, God ons nog voor zich op hoogen prijs schat; en dat, als we voor niets meer dienen kunnen of nuttig zijn, de Heere ons nog gebruiken kan voor het allerhoogste doel; en dan verkwikke ons hart zich aan deze gedachte, het grijpe die aan en richte er zich aan op en werke er mee voor den Heere, Hem zeggend dat wij door Zijn genade toch nog voor Hem van waarde zouden kunnen zijn.

Ja, ook de onbekeerde zondaar mag met deze waarheid pleiten bij den Heere om redding uit zijn verlorenheid. Hij bekenne zijn onwaarde in zichzelf, maar vatte moed en hope uit de gedachte, dat hij voor God van groote waarde zou kunnen zijn. En hij roepe: — om uw zelfswil, Heere, om uws zelfswil!

U.

v. A.

KERKELIJK LEVEN

Opgepast met de N. S. B.

Uit meer dan één plaats ontvang ik bericht, dat kerkeraden, die — gelijk gelukkig al meer geschiedt — N.S.B.-leden kerkelijk behandelen, daarin bemoeilijkt worden, doordat de leden in kwestie een verklaring afleggen, welke hierop neerkomt, dat zij van de eigenlijke N. S. B.-leer zich niet veel aantrekken, maar hoofdzakelijk het „leidend beginsel“ aanvaarden, zonder daarmede nog de details van de uitgewerkte N.S.B.-staatsleer etc. te aanvaarden.

Het schijnt wel, dat met het hoofdkwartier der N.S.B. meer dan eens gecorrespondeerd is door zulke leden, en dat daar advies gevraagd is over de tegenover den kerkeraad in te nemen houding. In dat geval krijgt een buitenstaander den indruk, dat men in de N.S.B.-leiding een tactische frontverschuiving heeft aangegrepen, als middel, om de kerkelijke tucht te bemoeilijken, en, gelijk men van deze zijde blijkbaar gaarne wil, al meer volbloed N.S.B.-ers te kunnen zien optreden in de kerk als lid-in-volle-rechten. De cellenbouw — men vergunne mij de vergelijking, die volstrekt niet toevallig is — gaat dan des te gemakkelijker.

De kerkeraden krijgen, als gezegd, van de bedoelde leden dikwijls ten antwoord, dat de leden in kwestie alleen het „leidend beginsel“ der N.S.B. aanvaarden.

Toch mogen de kerkeraden zich niet laten terugschrikken van het scherp stellen der kwestie, of van een puntige bepaling der concrete verantwoordelijkheid, die elke N.S.B.-er aanvaardt door het „leidend beginsel“ der N.S.B. te onderschrijven. Men late zich niet bij den neus nemen, en late zijn leden niet toe pionnen te zijn op een schakbord, dat in de hand der N.S.B.-leiding ligt.

Want wie een „leidend beginsel“ aanvaardt, kan wel zeggen, niet verder dan tot hier toe te gaan, maar natuurlijk is dat dwaasheid. Men kan geen drempel hebben zonder bijbehorend huis. Neem dat huis weg, en de drempel houdt op drempel te zijn; hij is niet meer dan een steenblok.

Is er een BEGINSEL, dan moet het ook concreet tot uiting komen in een op dat beginsel gebouwde levens- en wereldbeschouwing. En dat deze bij de N. S. B. heidensch is, en in haar onderstellingen en conclusies met het christelijk geloof in onverzoonlijken strijd leeft, is herhaaldelijk aangetoond. De kerkeraden mogen

du, het woord „beginsel“ serieus opvattende, wel degelijk deze leden blijven wijzen op de concrete uitspraken der N. S. B., waarin het beginsel inderdaad beginsel blijkt te zijn, maar waarin dan ook tevens — volkomen consequent — de God der Schriften als schepper, onderhouder, wetgever, verlosser, rechter, in 't aangezicht geslagen wordt.

En is een beginsel inderdaad LEIDEND, dan kan men het niet abstraheren van heel de praktijk, heel het programma, dat de N.S.B. uitgeeft, en volgen wil. Ieder, die achter haar vaan meeloopt, het leidend beginsel aanvaardende, helpt dan ook praktisch mee aan een stormloop, die vierkant indruischt tegen wat de kerk bidt, zoo vaak zij zegt: Uw naam worde geheiligd, Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alzoo ook op de aarde.

Trouwens, wat is dat leidend beginsel? Het luidt aldus:

„Voor het zedelijk en lichamelijk welzijn van een volk is noodig, een krachtig Staatsbestuur, zelfrespect van de natie, tucht, orde, solidariteit van alle bevolkingsklassen en het voorgaan van het algemeen (nationaal) belang boven het groepsbelang en van het groepsbelang boven het persoonlijk belang“.

Aanstonds beluistert de geoeffende in deze formulering van het „leidend beginsel“ der N.S.B. een humanisme, en een pantheïstisch evolutionisme, dat den eerbied voor Gods wet uitruilt voor het zelfrespect eener natie, die in haar staatsleer (lees de N.S.B.-brochure) Gods wet niet kent. Bovendien wordt hier een niet nader omschreven „nationaal belang“ — dat dan de heeren zelf later wel zullen vaststellen, geplaatst boven het „groepsbelang“; en dit weer boven het persoonlijk belang. Heel de nationaal-socialistische staat ligt in het „kort begrip“ van deze formule reeds geprojecteerd. Want in plaats, dat alle door God gestelde levenskringen hun eigen recht en vrijheid krijgen onder het gezag van Gods, hen alle regerende wet, wordt de z.g. natie (lees de clique, de élite, die de teugels greep) en haar belang boven het belang der groepen gesteld (vandaar b.v. de tirannie over de kerk, die predikend en getuigend haar plicht doet; vandaar ook de gelijkschakeling), en wordt de groep weer gesteld boven den persoon (vandaar de gewelddadige greep naar het kind in de z.g. opvoeding voor en door den staat). Dat ik hier niet verkeerde zie, blijkt uit de „Inleiding“ der N.S.B. zelf, waar gezegd wordt, dat dit krachtig staatsbestuur, dit zelfrespect, en al die andere mooie dingen „niet te bereiken zijn op de grondslagen van een... onderling vechtend volk“. Men weet wel, wat hier onder te verstaan zal zijn. Theologen b.v., die het gezag van Gods Woord prediken, ook als het moet tegenover de tirannie van een dergelijken staat, worden beschouwd buiten hun „religieuze“ boekje te gaan, worden daarna als vechters en ondermijners van het staatsleven gestraft (want de polemiek is, naar Dr Kraan opmerkte, bij de Buchman-beweging, en, naar wij er aan toevoegen, ook bij de gelijkschakelaars, verboden). „Zie hier de noodzakelijkheid van ons leidend beginsel“, voegt deze officiële Inleiding er dan voorts aan toe. Zie hier dan ook, zeggen nu op onze beurt ook wij, zie hier dan ook de reden, waarom de kerkeraden op hun post moeten blijven, ook tegenover leden, die zichzelf voor den mal houden met de fictie dat men in staat is „ALLEEN MAAR“ een leidend beginsel te aanvaarden, dat beginsel — en niet meer.

Tot het leidend beginsel der N.S.B. zelf behoort ook, dat men „niet vraagt, waarop zijn leden deze ethische levenshouding gronden“. Geen wonder ook, want de N.S.B. moet krachtens haar hegelaansch-wijsgeerigen grondslag niets hebben van de wet Gods. Deze immers is een van buiten af, een van boven af komende wet. Maar volgens de N.S.B.-leer is de drijvende, en daardoor normerende, leidende kracht, welke de wereld naar boven stuwt, in de wereld, de natuur, de kunst, de religie, de filosofie zelf immanent aanwezig. Wat zou men dan den individu nog vragen naar zijn formulertjes van eenigheid? De geest maakt zich op den duur zelf wel vrij, ook in en door de antiekelingen, die nog verachtelde leerformules als kerk-belijdenis (en soms als wereldbeschouwing) presenteren.

Een christen evenwel heeft zijnerzijds tot leidend beginsel, dat hij — precies omgekeerd — zich altijd afvragen moet, waarop hij zijn levenshouding grondt.

De N. S. B. heeft tot „leidend beginsel“, dat zoowel zij, die de „ethiek“ op het christelijk geloof gronden, als zij die het niet doen; moreel en geestelijk gezonde menschen kunnen zijn; de vraag van christendom of niet-christendom is dus indifferent voor de „ethiek“; later is dit woord nader „verklaard“ als bedoelende de sociale ethiek. (Bijvoegsel brochure 3, blz. 4). Maar de Schrift verwerpt dit alles; en de rechte Schrift-geloovige verklaart zich mordicus hier tegen.

Trouwens, wat wil men met leden in de kerk, die verklaren, gelijk de N.S.B. dit doel (brochure 3 blz. 5), dat hun „leidend beginsel“ „onmiddellijk in de rede ligt“? Hier wordt de „rede“ gekozen tegenover de „openbaring“. Wie zóó iets onderschrijven kan, die kan niet meer a.s.

Zondagavond de apostolische geloofsbelijdenis als zijn belijdenis uit zijn naam doen geschieden. Hoe zal zoo iemand zijn kind ten doop presenteren, en de belofte afleggen? Op dezelfde bladzijde van brochure III wordt gezegd:

„Voor handhaving van den nationaal-socialistischen staat zal degelijke, ethische opvoeding der jeugd een eerste vereischte zijn; deze opvoeding dient te berusten op een wel-door-dachte wereld- en levensbeschouwing, in haar diepsten grond dus op zuiver doordachte filosofie“.

Uit deze laatste regelen ziet men al dat dit leidend beginsel ook volgens de heeren zelf niet geabstraheerd worden kan van heel de N.S.B.-leer en N.S.B.-praktijk. Want die „filosofie“ is natuurlijk de N.S.B.-filosofie. Geen wonder, dat de heeren van het hoofdkwartier aan de gereformeerde (en andere) leden niet vragen, op welken grond zij het „leidend beginsel“ der N.S.B. aanvaarden. De onnoozele schapen mochten ook eens wakker worden, en de filosofie, die de opvoeding (!) stuwen moet, willen beoordelen! Maar dat past niet in het schema; die „filosofie“, die „levens- en wereldbeschouwing“ wordt door de N.S.B.-élite klaargemaakt. En deze élite grijpt naar het kind, ook naar het gedoopte kind. En dat met goetvinden, ook van sommige gereformeerde ouders. „Zij weten niet wat zij doen“. Maar dat zij hun kerk en hun doopvont verraden, dat is zeker.

Niet alleen pleegt de N.S.B. zelf verraad aan de waarheid omtrent de eigen N.S.B., als zij aan haar gereformeerde leden de knepen leert van de techniek, die het masker van den — soms door den drager niet herkennen — Janus-kop leert dragen, maar ook pleegt elk gereformeerd kerklid verraad aan de belijdenis van zijn kerk, en aan de Schrift, als hij op dergelijken „grondslag“ lid der kerk, en óók der N.S.B. wil blijven. Wat gemeenschap heeft Jeruzalem met Athene, en Dordrecht met Berlijn of Rome of — Moskou?

K. S.

De onkerkelijkheid van Nederland. (IV.)

De ruim twaalfduizend „onkerkelijken“ in 1879, groeiden tot 66.000 in 1889, tot ruim 115.000 in 1899, tot bijna 291.000 in 1909, tot bijna 534.000 in 1920 en werden in 1930 tot een menigte van meer dan elfhonderdduizend. In 1920 bezetten de Gereformeerden nog steeds de derde plaats, daarvan werden zij in 1930 door de onkerkelijken verdrongen, die hen nu in aantal met ongeveer 476.000 overtreffen, terwijl zij in 1920 nog 38.000 minder telden. De Ned. Herv. Kerk moest haar eereplaats, die zij sinds het begin der volkstellingen, 1 Jan. 1830, innam aan de R.-K. Kerk afstaan, welker ledenaantal van 1920 tot 1930 met 445.000 steeg.

	Volkst. 1909.	Volkst. 1920.	Volkst. 1930.
Ned. Herv.	2.583.261	2.826.663	2.732.333
R.-K.	2.053.021	2.444.583	2.890.022
Geref.	491.451	571.834	638.372
Onkerk.	290.960	533.714	1.144.393

Terwijl de bevolking van Nederland van 1920 tot 1930 met meer dan een miljoen toeneemt, vermindert het ledenaantal der Ned. Herv. met 94.000. Dat is wel het duidelijkste bewijs van den achteruitgang. De cijfers, die we in ons eerste artikel gaven, lieten ons zien, dat in 1920 de Hervormde Kerk in zeven provincies de absolute meerderheid had (in 1909 in acht), in 1930 heeft zij nog slechts de absolute meerderheid in het vrijzinnige Drenthe.

Behalve de R.-K. Kerk, de Geref. Kerk, de Chr. Geref. Kerk (waarvan overigens het ledenaantal slechts met 338 is toegenomen) en een groot aantal kleinere groepen (b.v. de „Geref. Gemeenten“) gingen alle „kerkelijke gezindten“ achteruit in aantal leden, ondanks den sterken groei der bevolking. Maar voor ALLE kerkelijke gezindten (uitgezonderd enkele kleinere groepen) geldt, dat hun percentages voor ALLE leeftijden dalen. Men zie slechts de cijfers, die we in ons tweede artikel gaven. Dat tenslotte het gemiddelde percentage der R.-Katholieken is gestegen, vergeleken bij 1920, vindt zijn oorzaak in het hooge percentage kinderen van 0-10 jaar. Daartegenover stijgt het percentage onkerkelijken op alle leeftijden heel sterk. Naast dien afval is er veel verbrokkeling, kleinere groepen groeien, en ook het aantal „secten“ neemt toe. ¹⁾ Dat leert ons de volgende tabel:

	Volkst. 1909.	Volkst. 1920.	Volkst. 1930.
Aantal „overige gezindten“ ...	127	305	4631
Tot. aant. leden ...	63.216	101.526	160.575
Percentages	1.08 %	1.48 %	2.14 %

(Onder „overige gezindten“ worden verstaan alle, die niet met name op de volkstellingskaart zijn genoemd.)

Groote afvalligheid en sterke verbrokkeling ondermijnen de „kerkelijke positie“ van ons land in hooge mate, daarbij komt nog dat — zooals in het vorige artikel reeds werd betoogd — de

¹⁾ Zie ook Dr Kruyt's artikel in de Soc. Gids 1935, pag. 325 en 326.